

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувач ступеня доктора філософії **БОРДАЄВ Владислав**, 1998 року народження, громадянин України,

освіта вища: закінчив у 2021 році Харківський національний економічний університет імені **Семена Кузнеця**, за освітньою програмою «Міжнародна економіка», спеціальність «Економіка», ступінь магістра,

працює на посаді викладача кафедри міжнародної економіки і менеджменту Харківського національного економічного університету імені **Семена Кузнеця**, м. Харків,

виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка» за спеціальністю 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 64.055.080, утворена наказом Харківського національного економічного університету імені **Семена Кузнеця** від «25» червня 2026 року № 230, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Людмили МАЛЯРЕЦЬ, доктора економічних наук, професора, завідувачки кафедри економіко-математичного моделювання, Харківський національний економічний університет імені **Семена Кузнеця**.

Рецензентів –

Олесі ЯСТРЕМСЬКОЇ, доктора економічних наук, доцента, професора кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Харківський національний економічний університет імені **Семена Кузнеця**;

Олени ГАВРИЛЬЧЕНКО, доктора економічних наук, професора, заступника директора навчально-наукового інституту менеджменту і маркетингу, Харківський національний економічний університет імені **Семена Кузнеця**.

Офіційних опонентів –

Ігоря МАТЮШЕНКА, доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, Харківський національний університет імені **В. Н. Каразіна**;

Юлії ПОЛЯКОВОЇ, доктора економічних наук, професора, декана факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій, Львівський торговельно-економічний університет,

на засіданні «25» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Владиславу БОРДАЄВУ на підставі публічного захисту дисертації «Забезпечення інноваційного розвитку експортоорієнтованого підприємства в цифровій економіці» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Міністерство освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник – Надія ПРОСКУРНІНА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і менеджменту, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому містяться нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, присвячених теоретико-практичному обґрунтуванню механізму стратегічного забезпечення інноваційного розвитку експортоорієнтованих підприємств з урахуванням зовнішньоекономічних викликів та в умовах цифрової економіки. У дисертації систематизовано теоретичні засади інноваційного розвитку підприємств-експортерів, сформовано типологію інноваційних стратегій, удосконалено модель формування інноваційної стратегії підприємства-експортера, матрицю портфельного аналізу та інституційно-економічний інструментарій стимулювання інноваційного розвитку. Проведено комплексний аналіз стану та тенденцій інноваційного розвитку підприємств переробної промисловості України. Розраховано інтегральний індекс інноваційного потенціалу за шістьма складовими. Запропоновано стратегічні підходи до управління інноваційним розвитком підприємств-експортерів на засадах циркулярної економіки та цифровізації. Розроблено систему інституційно-економічних стимулів на витратній основі та механізм адаптації інноваційної політики до дев'яти зовнішньоекономічних викликів, що має істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Здобувач має 17 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 наукових публікацій відповідають вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами):

1. Бордаєв В. В., Проскурніна Н. В., Хеїманіс Б. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 8.

DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-8-9114>

URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2023/8/9114>

2. Бордаєв В. В., Проскурніна Н. В. Фактори впливу на інноваційний розвиток експортоорієнтованого підприємництва в умовах цифровізації економіки. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 1 (29). С. 443–456.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1\(29\)-443-456](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1(29)-443-456)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/8460/8505>

3. Бордаєв В. В., Проскурніна Н. В. Кількісні методи оцінки інноваційного розвитку підприємств в цифровій економіці. *Ефективна економіка*. 2024. № 8.

DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.18>

URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/4430/4465>

4. Бордаєв В. В. Методика оцінки впливу цифрових інновацій на економічну ефективність підприємств. *Бізнес Інформ*. 2024. №12. С. 81–91.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-12-81-91>

URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-12_0-pages-81_91.pdf

5. Бордаєв В. В. Стратегічне забезпечення інноваційного розвитку підприємств в умовах глобальної конкуренції. *Академічні візії*. 2025. № 45.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16751435>

URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2064/1943>

6. Бордаєв В. В. Інструменти стратегічного менеджменту для активізації інноваційної діяльності підприємств. *Social Development: Economic and Legal Issues*. 2025. № 7–8.

DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.7-8.13>

URL: <https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel/article/view/316>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент Ігор Юрійович МАТЮШЕНКО, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та

логістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Дискусійним моментом є обґрунтування складу та ієрархії підходів до впровадження інновацій: активне оновлення, використання ліцензій, співпраця з корпораціями (с. 30–50). Їх сформовано на основі узагальнення результатів аналізу наукових джерел, що є методологічно обґрунтованим підходом. Водночас дисертаційна робота не містить достатнього обґрунтування щодо повноти сформованого переліку, а також не дозволяє однозначно встановити, чи здійснювалася його верифікація до проведення емпіричного етапу дослідження, чи він був сформований виключно на основі узагальнення літературних джерел.

2. Концепція S2B-платформи (підрозділ 3.2) є перспективною та відповідає кращим міжнародним практикам розвитку інноваційних екосистем (с. 160–170). Однак вона залишається переважно на рівні теоретичного обґрунтування: не визначено організаційно-правову форму платформи, джерела стартового фінансування та механізм корпоративного управління з урахуванням чинного законодавства України. Посилання на аналоги у Фінляндії та Нідерландах не знімає питань інституційної специфіки вітчизняного середовища.

3. Механізм адаптації до зовнішньоекономічних викликів у підрозділі 3.3 передбачає ранжування дев'яти викликів за пріоритетністю (с. 185–200), однак методологія такого ранжування залишається недостатньо прозорою. Рекомендується детальніше розкрити процедуру визначення вагових коефіцієнтів ризиків, склад та критерії відбору експертів, що суттєво підвищить обґрунтованість отриманих оцінок пріоритетності.

4. У підрозділі 2.2 діагностику факторів впливу на інноваційний розвиток підприємств-експортерів побудовано на основі компонентів Глобального інноваційного індексу (с. 100–115), однак при цьому не враховано специфічного впливу воєнного стану на структуру цих факторів. Доцільно або виокремити додатковий блок «воєнних» факторів, або обговорити методологічні обмеження застосування ГІІ в умовах збройного конфлікту, що підвищило б достовірність аналітичних висновків.

5. Практична апробація розробленого методичного інструментарію є дещо обмеженою. Більшість авторських розробок перевірено на матеріалах експортоорієнтованих підприємств обробної промисловості. Для підтвердження універсальності запропонованих підходів доцільно було б продемонструвати можливості їх використання на підприємствах інших галузей економіки.

Офіційний опонент Юлія Володимирівна ПОЛЯКОВА, доктор економічних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій Львівського торговельно-економічного університету, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Підрозділ 1.1 дисертації містить численні приклади стратегій і підходів до впровадження інновацій (активне оновлення, використання ліцензій, співпраця з корпораціями), проте бракує узагальнення та систематизації цих підходів (с. 50-55). Робота лише виграла б, якби автор систематизував результати проведеного дослідження у таблицю, що порівнює основні стратегії, їхні ризики та переваги.

2. На с. 45 дисертаційної роботи автор подає типологію інноваційних стратегій експортоорієнтованих підприємств в умовах цифровізації економіки, яка має загальний характер. Доцільно було б зазначити класифікаційні ознаки і види інноваційних стратегій, що запропоновані безпосередньо автором.

3. У п. 1.3 детально описано методологічні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу, проте відсутнє чітке пояснення критеріїв вибору конкретних методів оцінювання та їхньої взаємодії між собою (с. 60-70). Рекомендовано додати обґрунтування обраних інструментів (комплексна модель «ТАМО», SWOT-аналіз, аналітична матриця) для оцінювання інноваційного потенціалу саме в умовах цифрового середовища та для експортоорієнтованих підприємств.

4. В описі п. 2.1 наведено значний обсяг статистичних даних, таблиць (2.1–2.5) та графіків щодо інноваційного розвитку експортоорієнтованих підприємств, проте відсутній аналіз причин виявлених тенденцій та факторів, що впливають на зростання чи скорочення інноваційної активності. Доцільно додати критичну оцінку основних проблем і бар'єрів, а також висновки щодо практичних заходів для підвищення інноваційної спроможності підприємств, що підвищить аналітичну та прикладну цінність розділу.

5. У п. 3.3 дисертації наведено широкий спектр зовнішньоекономічних викликів для інноваційної політики експортерів, зокрема цінову волатильність, обмежений доступ до фінансування, СВАН, протекціонізм та проблеми трансферу технологій (с. 120-130). Однак доцільно було б систематизувати ці виклики за категоріями впливу (економічний, фінансовий, технологічний, регуляторний) та підкреслити їхній взаємозв'язок із інноваційними стратегіями підприємств для більш чіткої аналітичної структури.

Рецензент Олесь Олександрівна ЯСТРЕМСЬКА, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 1.2 дисертації при описі застосування портфельних моделей та інструментів стратегічного аналізу (табл. 1.1–1.4) наведено значну кількість прикладів, проте відсутнє критичне порівняння їхньої ефективності та обмежень у контексті саме експортоорієнтованих підприємств (с. 50–60). Доцільно додати аналітичне оцінювання переваг і недоліків кожного інструменту, а також рекомендації щодо оптимального їх поєднання для формування інноваційної стратегії, що підвищить практичну цінність розділу.

2. У підрозділі 1.2 представлена система інноваційних показників (СІП) за п'ятьма ключовими компонентами (інноваційна стратегія, інноваційний процес, культура інновацій, орієнтація на нововведення, ресурсне забезпечення), яка дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони підприємства та порівняти його потенціал з аналогічними підприємствами на міжнародних ринках (с. 53–56). Проте в подальшому, під час проведення емпіричних досліджень, ця розробка розвитку не отримала. Логічним і корисним для дослідження було б провести апробацію СІП на промислових підприємствах-експортерах.

3. У підрозділі 1.3 автором обґрунтовано модель формування інноваційної стратегії експортоорієнтованого підприємства на ринку (с. 77). Бажано було б акцентувати увагу на практичних аспектах використання зазначеної моделі.

4. У п. 2.1 автором наведено результати аналізу тенденцій і динаміки інноваційного розвитку експортоорієнтованих підприємств в Україні. Робота лише виграла б, якби автор урахував результати проведеного дослідження під час формування стратегічних підходів до управління інноваційним розвитком експортоорієнтованих підприємств.

5. Дисертантом подано пропозиції щодо використання рейтингового оцінювання за методом FAROUT, який дозволяє підприємствам, орієнтованим на зовнішні ринки, обґрунтовано обирати найбільш доцільні інструменти стратегічного аналізу, що забезпечує цілісність та логічну послідовність дій у формуванні інноваційного курсу (с. 50–52). Проте залишається незрозумілим, чи враховано при цьому організаційні особливості промислових підприємств, логічним і корисним для дисертаційної роботи було б провести апробацію на промислових експортоорієнтованих підприємствах.

6. Пропозиції дисертації в цілому знайшли впровадження у практичній діяльності підприємства ТОВ «ФАВОРИТО» (довідка від 09.10.2025 р.), проте дисертаційна робота містить достатньо практично-значущих розробок, які можуть бути впроваджені на інших вітчизняних підприємствах.

Рецензент Олена Володимирівна ГАВРИЛЬЧЕНКО, доктор економічних наук, професор, заступник директора навчально-наукового інституту менеджменту і маркетингу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Автором запропоновано систему показників для оцінювання інноваційного потенціалу підприємств за кадровою, інноваційною, стратегічною, фінансовою та науково-дослідною складовими (с. 134–136). На жаль, автор не приділив достатньої уваги обґрунтуванню зазначеної системи показників у довгостроковій перспективі: не розглянуто, як вона адаптується до трансформації пріоритетів підприємства та зміни зовнішніх умов у період постконфліктного відновлення.

2. У підрозділі 3.3 детально описано заходи адаптації інноваційної політики до зовнішньоекономічних викликів — диверсифікацію ланцюгів постачання, цифрові технології, фінансування НДР, механізми СВАН (с. 135–140). Водночас бракує критичного аналізу ефективності запропонованих заходів на практиці, що обмежує можливості оцінювання реального впливу на інноваційний розвиток та експортний потенціал підприємств.

3. В роботі визначено основні особливості стимулювання інноваційної активності у скандинавських країнах та відповідні економічні інструменти для України (с. 177–189). Однак з представленого матеріалу механізм практичного застосування цих результатів залишився недостатньо конкретизованим: бракує визначення суб'єктів відповідальності, джерел фінансування та критеріїв оцінювання успішності впровадження.

4. На с. 152 автором наведено напрями інноваційного розвитку переробних підприємств, орієнтованих на експорт. Бажано було б акцентувати увагу на практичних аспектах реалізації зазначених напрямів: визначити необхідні ресурси, терміни та пріоритетність для підприємств різного розміру в умовах обмеженого фінансування воєнного часу.

5. У підрозділі 3.3 наведено широкий спектр зовнішньоекономічних викликів для інноваційної політики підприємств-експортерів, зокрема цінову волатильність, обмежений доступ до фінансування, СВАН, протекціонізм та проблеми трансферу технологій (с. 120–130). Доцільно було б систематизувати

ці виклики за категоріями впливу (економічний, фінансовий, технологічний, регуляторний) та підкреслити їхній взаємозв'язок із інноваційними стратегіями підприємств для більш чіткої аналітичної структури.

Голова спеціалізованої вченої ради Людмила Михайлівна МАЛЯРЕЦЬ, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіко-математичного моделювання Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 64.055.080 присуджує Владиславу БОРДАЄВУ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Людмила МАЛЯРЕЦЬ

(власне ім'я та прізвище)